

Lapin Pelastuslaitos

opastaa turvalliseen asumiseen

VAPAA-AJAN KIINTEISTÖN **PALO**TURVALLISUUSOPAS

OMAVALVONTAOHJE

www.lapinpelastuslaitos.fi

*Mereltä tuntureille
Kaupungeista erämaihin
Turvanasi Lapissa*

OMATOIMINEN PALOTARKASTUS

Oppaassa annetaan ohjeet palotarkastuksen tekemiseen itse.

Tässä oppaassa esitetään yleisiä paloturvallisuusohjeita.

Ohjeet noudattavat mm. seuraavia lakeja ja määräyksiä: pelastuslaki, sähköturvallisuuslaki, rakennusmääräyskokoelmat, sisäministeriön asetukset, vakuutusyhtiöiden ohjeet, Suomen pelastusalan keskusjärjestön antamat ohjeet sekä kuntien rakennusjärjestys.

Mukana on myös neuvoja paloturvallisuuden parantamiseksi.

Omaavonta mahdollistaa sen, että voit tehdä palotarkastuksen rauhassa omaan tahtiisi ja siihen kannattaakin keskittyä ajan kanssa. Voit tehdä palotarkastuksen listan s. 6 -11 mukaisesti, ottaen huomioon, että jokainen kiinteistö on erilainen ja paloturvallisuuteen vaikuttavat tekijät voivat vaihdella, riippuen esimerkiksi rakennuksen iästä.

Palotarkastusta tehtäessä rakennuksessa ja sen ympäristössä, on hyvä käyttää apuna seuraavia kysymyksiä:

- Onko rakennus ja sen ympäristö turvallinen?
- Onko rakennuksessa erityisen suurta palonsyttymisen riskiä?
- Olenko varautunut ehkäisemään onnettomuuksia tai torjumaan vahinkoja rakennuksessa ja sen ympäristössä?

Mukavia hetkiä omatoimisen palotarkastuksen tekoon toivottaa

Lapin pelastuslaitos

SOITTAMINEN HÄTÄNUMEROON 112

1. Soita hätäpuhelut itse, jos voit
2. Kerro mitä on tapahtunut
3. Kerro tarkka osoite ja kunta
4. Vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin
5. Toimi annettujen ohjeiden mukaisesti
6. Lopeta puhelu vasta saatua siihen luvan

Jos tilanne tapahtumapaikalla oleellisesti muuttuu hätäilmoituksen jälkeen, ilmoita siitä hätäkeskukseen. Opasta auttajat paikalle.

HUOM!

Jos hätänumero on hetkellisesti ruuhkautunut - älä sulje puhelinta! Kuulet nauhoitteen, jossa kehoitetaan odottamaan hetki linjalla. Hätäpuheluihin vastataan mahdollisimman nopeasti ja aina soittamisjärjestyksessä. Et tarvitse koskaan suuntanumeroa. Hätäpuhelu on maksuton. Hätänumeroon voi soittaa vaikka saldoraja olisi täynnä. Lisätietoa hätäpuhelun soittamisesta www.112.fi

PALVAROITIN ON HALPA HENKIVARTIJA - pidä se toimintakunnossa!

Jokaisessa asunnossa on oltava palvaroitin. Tämä koskee myös vapaa-ajan kiinteistöjä.

Vapaa-ajan kiinteistölle saavuttaessa on hyvä ennen ensimmäistä yöpymistä testata, että palohälytin varmasti toimii. Varaa mukaasi paristo ja vaihda tarvittaessa uuteen.

Palvaroittimien määrä

Palvaroittimia tulee olla yksi kpl jokaista alkavaa 60m² kohti. Asunnon jokainen kerros sekä niihin yhteydessä olevat kellarikerrokset ja ullakot on varustettava vähintään yhdellä palvaroittimella.

Palvaroittimien sijainti

Palvaroittimen paikkaa mietittäessä on hyvä muistaa, että varoittimen tehtävä on herättää nukkuvat ihmiset niin, että heillä on mahdollisuus pelastautua kohteesta. Hyvä periaate on asentaa palvaroitin jokaiseen makuuhuoneeseen sekä reitille, jota pitkin pääsee ulos. Asentaessasi palvaroitinta, noudata asennusohjeita. Palvaroitin sijoitetaan katon keskivaiheille, vähintään 50 cm etäisyydelle seinästä, kattopalkeista tai muista esteistä siten, että savu pääsee mahdollisimman esteettömästi varoitimeen, sillä savu ja lämpö nousevat ylöspäin.

Pidä palvaroitin paikallaan ja toimintakunnossa

Huolehdi, että palvaroitin on asennettu siten, että se ei aiheuta turhia hälytyksiä. Turhien hälytysten välttämiseksi palvaroitinta ei pidä sijoittaa liedien, uunien, keittolevyjen, leivänpaahtimien, saunan, kylpyhuoneen, tulisijan, takan tai muun vastaavan laitteen läheisyyteen. Myös palvaroittimeen kerääntyvä pöly aiheuttaa herkästi turhia hälytyksiä. Varoitin puhdistetaan imuroimalla tai kevyesti pyyhkimällä esim. pariston vaihdon yhteydessä.

Väärin asennettu hälytin antaa helposti turhan hälytyksen ja tästä syystä voi olla houkutus ottaa paristo hälyttimestä irti. **Näin ei pidä menetellä!** Palvaroitin paristo poistettuna ei auta hätätilanteessa. Palvaroitin tulee asentaa uudelleen sille paremmin soveltuvaan kohtaan.

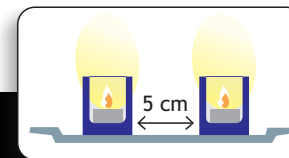
TULEN KÄYTTÖ

Tulisijojen oikeanlainen käyttö on tärkeää.

Tulen käyttö kuuluu luonnollisena osana vapaa-ajan kiinteistöissä tapahtuvaan tekemiseen. Oli kyseessä takka, puulämmitteinen kiuas tai muu tulisija, voidaan liian nopealla lämmittämällä rikkoa tulisija tai savuhormi, joka on paloturvallisuusriski.

- Varmista, että tulisijan ilmantulo ja savukaasujen poisto on kunnossa, pellit ovat auki ja arinassa ei ole liikaa tuhkaa.
- Aloita lämmitys pienellä määrällä puuta.
- Seuraa tulen kehittymistä ja tarkista, että tulisijan ympäristössä ei ole mitään syttyvää materiaalia.

Jos käytät ulkotuliiä, sääskisavuja tai kynttilöitä, huolehdi niiden riittävästä etäisyydestä palavaan materiaaliin. Käytä sääskisavuja palamattoman materiaalin päällä. **Muista, että tulta ei saa jättää vartioimatta.**

PALOTARKASTUKSESSA TARKASTETTAVIA ASIOITA

Täytä kohdat mukana olevaan lomakkeeseen. Tarkastusta tehdessä huomioi, että paloturvallisuuteen vaikuttavat tekijät voivat vaihdella erilaisten ja eri ikäisten kiinteistöjen kohdalla.

1 RAKENNUKSEN ULKOPUOLELTA TARKASTETTAVIA ASIOITA

1.1 Osoitenumerointi

- Osoitenumeroilpi on kiinnitetty paikalleen ja numero näkyy selkeästi tielle asti, mielellään myös pimeällä.

1.2 Polttopuiden ym. helposti syttyvän tavaran säilyttäminen

- Rakennuksen ulkoreunustoilla ei ole varastoitu polttopuita tai muuta palavaa materiaalia.
- Jäteastiat ja kompostit sijaitsevat riittävän kaukana, vähintään 4 metrin päässä rakennuksista.

1.3 Kattotikkaat ja kattosillat

- Katolle pääsee ulkokautta.
- Piipulle tai muulle huollettavalle kohteelle katolla on kulkutie eli kattosilta.
- Tikkaat ja kattosilta on tukevasti asennettu.

1.4 Ullakolle pääsy

Ullakolle tulee olla joko ulko- tai sisäpuolinen pääsymahdollisuus.

1.5 Varatiet rakennuksen ulkopuolella

- Rakennuksessa on uloskäytävän lisäksi vähintään yksi varatie. *Varatie voi olla ovi, parveke tai ikkuna.*
- Jos rakennus on kaksikerroksinen tai varatien pudottautumiskorkeus on yli 3,5 metriä, on varatien yhteyteen asennettava tukevasti kiinteät tikkaat, joita pitkin pystytään hyvin laskeutumaan.

1.6 Savupiipun yläosa

- Savupiippu on ehjä ja kunnossa. Irtonaisia tiiliä tai rapautuneita saumoja ei saa olla.
- Myös piipun sisäpuoli tulee olla puhdas ja ehjä. *Piipun rapautuminen johtuu säiden vaihteluista. Onkin suositeltavaa asentaa piippuun pelti suojaamaan sään aiheuttamilta vaurioilta.*

1.7 Ulkopuoliset sähköasennukset

- Sähkökaapelit, sähköasiat ja ulkovalaisimet tulee olla kiinteästi asennettu ja turvallisessa kunnossa.
- Sähkörasioissa on kannet paikoillaan.
- Irtonaisia kaapelivetoja ei pidä olla pysyvässä käytössä.

Varmista, että mm. autonlämmitykseen käytetyt johdot sijaitsevat turvallisesti eikä niiden päältä kuljeta.

3 vuotta käyttämättä ollut tulisija ja hormi on nuohottava ennen käyttöönottoa!

2 RAKENNUKSEN SISÄPUOLELTA TARKASTETTAVIA ASIOITA

2.1 Palovaroitin

- Asunnossa on vähintään yksi palovaroitin jokaista alkavaa 60m² kohden.
Esimerkiksi 125m² kokoisessa asunnossa tulee olla kolme palovaroitinta. Makuuhuoneet ja poistumisreitit ovat hyviä paikkoja palovaroittimille.
- Palovaroittimissa on CE-merkintä ja ne on asennettu valmistajan ohjeiden mukaisesti.
Testaa hälytyn säännöllisesti, esimerkiksi kerran kuukaudessa.

2.2 Varatie talon sisältä ulos

- Jos varatie on ikkuna, siinä on oltava kiinteä ikkunasalpa aukaisemisen varmistamiseksi. Ikkunasalpa tulee olla ikkunan jokaisessa välissä.
Sijoita varatie järkevästi, esimerkiksi jos makuuhuoneista joudutaan hätätilanteessa poistumaan.

2.3 Saunatilat

- Puukiuas/vesipata ja hormi on nuohottu määrävälein.
- Liitinhormi on ehjä ja liitännät tiiviit.
- Kiukaan tai vesipadan asennus ja suojaetäisyydet palavaan materiaaliin on tehty valmistajan ohjeiden mukaisesti.
Jos et tiedä valmistajan ohjeita, kysy alueen pelastuslaitokselta ohjeita asennukseen.
- Sähkökiuas on asennettu turvallisesti valmistajan ohjeiden mukaan.
Seinään asennettavan sähkökiukaan asennuksen tulee olla tukeva, eli asennettu runkoon, ei ainoastaan paneeleihin.
- Kiuas ja vesipata ovat ehjiä, eikä niissä ole halkeamia, syöpymiä tai puhki palaneita kohtia.
- Saunassa ei kuivateta pyykkejä kiukaan ollessa kuuma.
Esimerkiksi pyykkinarut voivat katketa lämmön ja tekstiilien painon vaikutuksesta aiheuttaen palovaaran.

2.4 Sähköasennukset

- Sulakkeiden kannat ovat hyvin paikoillaan sulaketaulussa ja ne ovat ehjiä.
- Sulaketaulu ei ole pölyn peitossa. Puhdista tarvittaessa.
- Valaisimien kytkimet, pistorasiat ja kaapelit ovat ehjiä ja oikein kiinnitetty.
- Jatkojohtoja ei ole käytetty pysyviin sähköasennuksiin.
Tästä voi helposti syntyä pitkä kaapeli, jossa on monen sähkölaitteen aiheuttama kuorma. Johto voi kuumentua ja sulaa tai syttyä tuleen.

2.5 Ilmanvaihtolaitteisto

- Liesituuletin, sen suodattimet ja hormi on pidetty puhtaina, jolloin rasvapalon vaara pienenee.
- Liesituulettimelta lähtevä poistokanava on ullakolla paloeristetty.

2.6 Varastot

- Varastot tulisi pitää siisteinä ja niiden kulkureitit säilyttää esteettöminä.
- Sähköasennusten pitää olla kiinteät myös varastoissa.
- Tarkista että lamppujen suojakuvut ovat paikallaan.
- Palavat nesteiden ja kaasujen ovat suuri paloturvallisuusriski. Niiden säilytykseen on kiinnitetty erityistä huomiota.

2.7 Autotalli ja autokatos

- Autotallissa tulisi olla hyvä yleinen siisteys eikä palavaa materiaalia ole kerättyä tarpeettomasti.
Autotalli on tarkoitettu vain ajoneuvon säilyttämistä varten.
- Autotallissa ei saa tehdä tulitöitä.
- Tankkaus autotallissa on kielletty.
Mahdolliset polttoaineroiskeet aiheuttavat palovaaran.
- Mopojen, moottoripyörien tai muiden ajoneuvojen akkujen lataaminen tulee olla valvottua tai latauspiste sijaita paikassa, missä mahdollinen syttyminen ei aiheuta lisävahinkoja.

2.8 Ullakko

- Ullakolle on pääsy joko ulko- tai sisäkautta ja siellä on kulkusilta mm. piipun kuntotarkastusta varten.
- Savupiipun ja hormin ullakolla näkyvät osat ovat pinnaltaan ehjiä, eikä niissä ole halkeamia.
Muuratun savupiipun ja hormin ulkopinnat tulee olla rapattuja, jolloin halkeamat ovat hyvin havaittavissa.
- Ullakolla ei pidä säilyttää ylimääräistä tavaraa.

2.9 Nestekaasulaitteet

- Nestekaasupullot on hyväksyttyjä ja niissä on varoventtiili.
- Nestekaasupullot on sijoitettu niin, että ne eivät ole lähellä kuumia kohteita.
- Tilassa, jossa nestekaasupulloja säilytetään, on riittävä ilmanvaihto.
- Sisätiloissa olevissa nestekaasulaitteissa tulee olla niin sanottu liekinvalvontalaite, joka sulkee kaasun liekin sammussa.
- Nestekaasulaitteiden letkut on ko. tarkoitukseen hyväksyttyjä, eikä niissä ole murtumia.
Nestekaasulaitteita käyttävälle suositellaan kaasuvaroittimen hankkimista. Kaasuvaroittimen asennus tulee tehdä valmistajan ohjeiden mukaisesti.

2.10 Alkusammutuskalusto

- Kaikkiin asuntoihin suositellaan alkusammuttimen hankkimista.
Käsiammuttimia on perinteisen jauhesammuttimen lisäksi myös nestesammutin. Sammutuspeite on hyvä apu pienen palon tukahduttamiseen.
- Alkusammuttimet on sijoitettu niin, että ne ovat helposti ja nopeasti otettavissa käyttöön.
- Käsiammuttimet on huollettu määräajoin toiminnan varmistamiseksi.
Muista, että rasvapaloon ei saa käyttää vettä. Rasvapalo kattilassa tukahdutetaan esimerkiksi kattilan kannella ja liedellä syttynyt rasvapalo sammutuspeitteellä.

Ohjeet pitkään lämmittämättä olleen tai talvikylmän rakennuksen oikeanlaiseen lämmitykseen löytyvät sivulla 5.

3 RAKENNUKSEN LÄMMITYS

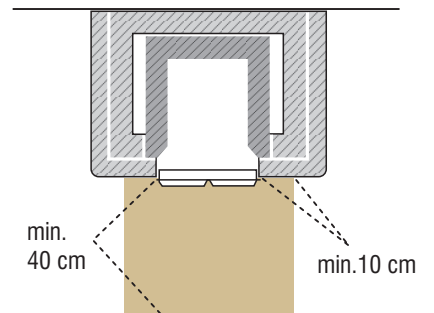
3.1 Nuohous

- Tulisijat hormoneineen on nuohottu määräväleihin. Kolme vuotta käyttämättä olleet tulisijat ja hormit on nuohottava aina ennen käyttöönottoa.
Säännöllinen nuohous pitää savuhormit puhtaina ja estää nokipalojen syntyminen.

3.2 Tulisijat ja savuhormit

- Tulisijat ovat ehjiä. Rapautumia tai irtonaisia tiiliä ei saa olla.
- Tulisijojen edessä on lattiasuojaus palamattomasta materiaalista.
- Tuhkanpoistoa varten tulee olla palamattomasta materiaalista oleva kannellinen tuhka-astia.
- Halkoja ei pidetä liian lähellä tulisijaa, eikä mitään muutakaan helposti syttyvää materiaalia kuten sanomalehtiä ja tekstiilejä.
- Puhdistusluukkujen ja hormin **yhteen?** tulee olla tiiviit.
- Savupellissä pitää olla häkäreikä.

Luukullisen tulisijan lattiasuojaus: vähintään 40 cm eteenpäin ja 10 cm sivuille suuluukun reunasta mitattuna.

Avoimen tulisijan lattiasuojaus:

- vähintään 60 cm eteenpäin ja 15 cm sivulle tulisijan aukon reunasta mitattuna, kun avoimen tulisijan syvyys on yli 75 cm tai edessä on 5 cm:n korkuinen vierintäeste.
- vähintään 75 cm eteenpäin ja 15 cm sivulle tulisijan aukon reunasta mitattuna, kun avoimen tulisijan syvyys on alle 75 cm ja edessä ei ole vierintäestettä.

3.4 Puu- ja polttoainevarasto

- Kiinteän polttoaineen varasto on oma palo-osastonsa.
- Polttopuita säilytetään riittävän etäällä rakennuksesta
ei esim asuintalon seinustalla

Näillä paloturvallisuuteen liittyvillä toimenpiteillä ennaltaehkäiset tulipalon syttymisen vaaraa ja voit nauttia vapaa-ajan asumisesta turvallisemmin.

LISÄTIETOA TURVALLISUUSASIOISTA
saa pelastuslaitokselta ja internetistä

www.lapinpelastuslaitos.fi
www.pelastustoimi.fi/turvatietoa
www.pelastuslaitokset.fi
www.tukes.fi
www.112.fi
pistetapaturmille.thl.fi

**Lapin
Pelastuslaitos**

Lapin pelastuslaitos